

Landbruks- og matminister Geir Pollestad
Postboks 8007 Dep., 0030 Oslo

Behov for en snarlig gjennomgang av dagens ordning for beredskapslagring av såkorn

Naturviterne ber om en gjennomgang av dagens ordning for beredskapslagring for såkorn, for å sikre at den er tilpasset den endrede geopolitiske situasjonen i Europa og de utfordringene norsk matproduksjon står ovenfor i møte med et mer ustabilt klima.

Norsk kornproduksjon har variert stort de siste årene. Kornproduksjonen i 2018 var dramatisk lav som følge av tørke. Det var rekordstor kornproduksjon i 2022, mens tørke og flom ga betydelig redusert kornavling i 2023.

Markedsregulator Felleskjøpet Agri AS har i år meldt om tomme lagre av såkorn. De har også opplyst at det ikke er mulig å importere korn fra Sverige i år og at det heller ikke er mulig å få tak i såkorn til bygg.¹ Norsk kornproduksjon er avhengig av kornsorter tilpasset dyrking i nordisk klima.

Dagens beredskapsordning ble etablert i 2012 gjennom *forskrift om beredskapslagring av såkorn*. Naturviterne mener det trengs en vurdering av hvorvidt dagens forskrift i tilstrekkelig grad ivaretar nasjonale mål om økt selvforsyning og matsikkerhet.

Naturviterne mener det bør vurderes om dagens beregning av lagerhold basert på «gjennomsnittlig omsetning av vårkorn de siste tre kornsesonger» er formålstjenlig, gitt de store svingningene i produksjon fra år til år. Det må være et statlig ansvar å sikre nødvendig lagerhold av såkorn i både gode og dårlige år.

Formålet med forskriften er «å bidra til tilstrekkelige forsyninger av såkorn om våren ved å gi tilskudd til lagring av såkorn mellom kornsesonger». Naturviterne mener forskriften bør utvides til å også inkludere høstkorn.

I utredningen for beredskapslagring av matkorn (2023), ble blant annet organiseringen av statens eierskap ved beredskapslagring av korn, finanseringen av infrastruktur for lagerhold og drift vurdert.² Andre relevante forhold som ble belyst er blant annet oppbygging av lagerhold ved norsk korn eller import, krav til kornkvalitet og frigjøring av korn i markedet.

En tilsvarende utredning for såkorn som sikrer det nødvendige kunnskapsgrunnlaget for å oppdatere og utvikle dagens beredskapspolitikk bør kunne gjennomføres raskt.

¹ Bondebladet 2024.03.04 Stor pågang etter såkorn – tomt for bygg. <https://www.bondebladet.no/stor-pagang-etter-sakorn-tomt-for-bygg/s/5-150-70631>
NRK 2024.05.03 Nesten tomt for såkorn i Norge: - Aldri opplevd lignende.

<https://www.nrk.no/innlandet/reitt-for-varonna-er-det-nesten-tomt-for-sakorn-pa-grunn-av-darlig-sommer-i-fjor-1.16863610>

² Beredskapslagring av matkorn, forslag til utforming. Rapport nr. 17/2023. Landbruksdirektoratet.

Naturviterne mener en slik utredning for såkorn bør se på:

1. Dagens finansering av beredskapslagring for såkorn
2. Eierskap, infrastruktur og lagerhold av såkorn
3. Regler for distribusjon og fordeling av såkorn i krisetid
4. Beredskapslagring av både høst- og såkorn
5. Ulike modeller for oppbygging av lagerhold (kontrakter, import av såkorn, m.m.)

Naturviterne mener utredningen bør gjennomføres raskt. Det er nødvendig for å sikre at dagens forskrift kan oppdateres i tide til utarbeidelsen av statsbudsjettet neste år. Det bør settes et mål om å starte utvidet innkjøp- og lagerhold av såkorn fra 2025. Utredningen bør skje i samarbeid med faglagene.

Naturviterne minner om at norsk matvareforsyning er avhengig av internasjonal handel og fungerende forsyningslinjer. Global oppvarming og den endrede geopolitiske situasjonen i Europa påvirker både mulighetene til import og prisene på import av mat.

Det er en risiko for at kornproduserende land vil kunne innføre eksportrestriksjoner i kriseår. Det er derfor viktig at Norge i langt større grad enn tidligere gjør nødvendige grep for å sikre egen matproduksjon.

Morten Wedege
Forbundsleder Naturviterne